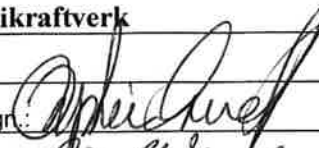
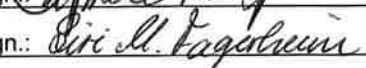

KSK-notat nr.: 78/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Songe Træsliperi AS/Lille Lindland minikraftverk	
Fylke/kommune:	Aust-Agder/Risør	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Siri Merethe Fagerheim	Sign.:
Dato:	18 DES 2013	
Vår ref.:	NVE 200708025-52	

Søknad om tillatelse til bygging av Lille Lindland minikraftverk i Risør kommune, Aust-Agder fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	8
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	10
Tilleggsopplysninger	13
NVEs vurdering	14
NVEs konklusjon	21

Sammendrag

Lille Lindland minikraftverk vil utnytte et fall på 72 m i Nærestadelva. Nærestadelva ligger i Nærestadvassdraget som inngår i vernet av Vegårsvassdraget. Tiltaket forutsetter reetablering av attholdsdam i Ljøsvannet, noe som vil medføre fraføring av vann fra Gjerstadvassdraget som også er vernet. Inntaket er planlagt bygget på kote 104 og kraftstasjonen på kote 32. Vannveien er på ca. 600 m og er planlagt nedgravd på sørsiden av vassdraget, med behov for en midlertidig anleggsvei i rørgaten. Det må etableres en 50 m lang ny vei fram til kraftstasjonsbygget og 300 m vei, som er under etablering, frem til Kjørsteholen vil benyttes som atkomst til rørgatetrasé. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en ca. 650 m lang strekning av Nærestadelva. Middelvannføringen i Nærestadelva er beregnet til 1,67 m³/s. Kraftverket er planlagt bygget med en maksimal slukeevne på 1,0 m³/s noe som tilsvarer 60 % av middelvannføringen. Søker har i tillegg presentert to reduserte alternativ med lavere slukeevne og installert effekt. I søknaden er det foreslått en minstevannføring på 100 l/s hele året.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi inntil 2,36 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for minikraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør små vannkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De

konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Risør kommune og Fylkesmannen i Aust-Agder stiller seg positive til tiltaket, men etterlyser tilleggsutredning på fisk og tilstrekkelig minstevannføring. Vegårshei kommune tar ikke stilling til tiltaket, men mener at flere forhold må utredes ytterligere. Fylkeskommunen er positiv til tiltaket under forutsetning av at bl.a. ny dam for overføring av vann ved Brenteberg bygges som den gamle dammen. Norges Bondelag Agderkontoret ber NVE lytte spesielt til berørte grunneiere. NJFF er prinsipielt imot utbygging i verna vassdrag, men er noe mindre skeptisk til dette tiltaket. FNF er kritisk til utbygging av et vernet vassdrag og mener tiltaket kan få negative konsekvenser for fisk. Flere private høringsparter har ikke tatt direkte stilling til tiltaket, men påpekt flere forhold de mener er problematiske, slik som økt flomfare og konsekvenser for infrastruktur og landbruk, usikkerhet rundt rettigheter, konsekvenser for kulturminner ved Brenteberg og nedstrøms attholddam. Astrid Myhre er negativ til prosjektet, bl.a. på grunn av konsekvensene endret vannføring vil få for det biologiske mangfoldet i både Nærestad- og Gjerstadvassdraget. Eier av Egeland's Verk AS ved Sønneled har uttalt at reetablering av attholddammen vil få en delvis negativ effekt for kraftverksproduksjonen i det eksisterende kraftverket. Erik Lindland, grunneier langs utbyggingsstrekningen, påpeker at tiltaket er særegent da det vil kombinere interesser som kultur og rekreasjon med kraftutbygging.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå. Tiltaket kan ikke være i konflikt med verneverdiene der det søkt om utbygging i verna vassdrag.

En utnyttelse av Nærestadelva til kraftproduksjon vil, avhengig av alternativ, gi fra 1,67 til 2,36 GWh i årlig fornybar energiproduksjon. Tiltaket vil bidra til et bedre næringsgrunnlag for grunneiere, gi skatteinntekter til kommunen og mulighet for noe aktivitet i en anleggsperiode.

Samtidig er konfliktene ved en utbygging av Nærestadelva etter vårt syn betydelige. I verna vassdrag skal nye anlegg bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler i mot. Vegårsvassdraget ble vernet i Verneplan III, bl.a. med formål om å verne en helhetlig vassdragsnatur. NVE mener at de to største omsøkte utbyggingsalternativene vil frata vassdraget størsteparten av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk, og den berørte elvestrekningen vil fremstå som preget av utbygging. Etter NVEs vurdering er økt minstevannføring ikke tilstrekkelig for å avbøte de negative virkningene den høye slukeevnen i de to største alternativene vil medføre for landskapsbildet. For det minste alternativet er slukeevnen mer skånsom og mer i tråd med gjeldende praksis for vernede vassdrag, og en økt minstevannføring vil kunne avbøte noe av de negative virkningene for landskapet. Av hensyn til vassdragsvernet mener NVE vurderingen av tiltakets virkninger for landskapsverdier i området må vektlegges sterkt selv om søknaden ikke kan avslås utelukkende med henvisning til at verneverdiene blir vesentlig berørt.

Reetablering av attholddammen vil fraføre vann fra det verna Gjerstadvassdraget og endre dagens vannføringsforhold i særlig Gjerstadvassdraget. NVE mener at dette er uheldig og at størrelsen på området som blir påvirket av inngrepet ikke samsvarer med størrelsen på produksjonsgevinsten på ca. 0,25 GWh. I tillegg må det også tas hensyn til redusert produksjon i kraftverket ved Sønneled. Uten attholddammen vil produksjonen i Lille Lindland minikraftverk reduseres, og alt. 3, som i NVEs vurderinger er det mest skånsomme og akseptable alternativet hydrologiske sett, vil bli svært kostbart med en produksjon på under 1,6 GWh. I tillegg er de tekniske inngrepene ved inntaket betydelige og vil bli svært synlige og permanente. Rørgata vil kreve større terrenginngrep som etter NVEs vurdering

vil bli skjemmende og etterlate synlige endringer i naturen i lang tid. Etter NVEs syn vil tiltaket ha store landskapsmessige konsekvenser og gi lite kraftproduksjon til en svært høy kostnad. Videre viser vi til Ot.prp. nr. 39 (1998-1999), lov om vassdrag og grunnvann, der det fremgår av merknadene til § 35 at nye dammer i vernede vassdrag normalt ikke skal tillates. Etter vårt syn må en gjenoppføring av dam ved Breteberg være å anse som et nytt tiltak. Attholdsdammen vil fraføre vann fra hele Gjerstadvassdraget. Etter vårt syn ligger en slik overføring av vann langt utenfor hva som har vært intensjonen med å bygge små kraftverk i verna vassdrag, der det er lagt til rette for at det kan tillates å bygge ut mindre fall på nærmere gitte kriterier.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Lille Lindland minikraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er dermed ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Songe Træsliperi AS om tillatelse til bygging av Lille Lindland minikraftverk.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Songe Træsliperi AS, datert 8.10.2012:

Lille Lindland minikraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Alt. 1	Alt. 2	Alt. 3
Nedbørfelt	km ²	67	67	67
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	25	25	25
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	52,8	52,8	52,8
Middelvannføring	l/s	1670	1670	1670
Alminnelig lavvannføring	l/s	100	100	100
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	100	100	100
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	500	500	500

KRAFTVERK

Inntak	moh.	104	104	104
Avløp	moh.	32	32	32
Lengde på berørt elvestrekning	m	650	650	650
Brutto fallhøyde	m	72	72	72
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,141	0,141	0,141
Slukeevne, maks	l/s	1000	800	600
Minste driftsvannføring	l/s	175	140	105
Minstevannføring (sommer)	l/s	100	100	100
Minstevannføring (vinter)	l/s	100	100	100
Tilløpsrør, diameter	mm	700	600	500
Tilløpsrør, lengde	m	600	600	600
Installert effekt, maks	MW	0,5	0,4	0,3
Brukstid	timer	4700	5100	5500

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,26	1,1	0,91
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,1	0,95	0,76
Produksjon, årlig middel	GWh	2,36	2,04	1,67

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	12,2	11,8	11,4
Utbyggingspris	kr/kWh	5,17	5,78	6,83

Lille Lindland minikraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	0,625	0,5	0,375
Spenning	kV	0,4 eller 0,7	0,4 eller 0,7	0,4 eller 0,7

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	0,625	0,5	0,375
Omsetning	kV/kV	22/0,4 eller 22/0,7	2/0,4 eller 22/0,7	2/0,4 eller 22/0,7

NETTILKNYTNING (kraftlinjer)

Lengde	m	2000	2000	2000
Nominell spenning	kV	22	22	22
Kabeltype		Sjø-/jordkabel	Sjø-/jordkabel	Sjø-/jordkabel

Om søker

Tiltakshaver er Songe Træsliperi AS i samarbeid med Erik Lindland, eier av gården Lindland Øvre.

Beskrivelse av området

Lille Lindland minikraftverk skal ligge i Nærestadelva, som er et sidevassdrag til det verna Vegårsvassdraget. Kraftverket skal utnytte vannfallet mellom Savann og Lindlandsvann og ligger omtrent 15 km fra Risør. Nærestadvassdraget strekker seg i nord-nordøstlig retning gjennom de tre kommunene Vegårshei, Risør og Tvedestrand fra sitt utløp i Songevann. Nærestadvassdraget har fra tidligere vært regulert med i alt 27 damanlegg av ulik størrelse og kvalitet, og benyttet for tømmerfløtning, sagbruksdrift og kraftproduksjon. Mange av konstruksjonene ble oppført i tømmer og plank som det nå er lite igjen av. De største og viktigste anleggene er imidlertid oppført i stein eller betong.

Området rundt Savann-Nærestadelva er preget av en uregelmessig småskalatopografi med mindre koller med lite løsmasser og bratte sider og til dels sprekkedaler i mellom. Berggrunnen tilhører migmatitt-amfibolitt-formasjonen som dominerer ytre og midtre deler av Risør-Tvedestrand området. Nærestadelva er preget av stor variasjon, med bergknauser som danner små stryk-terskler, høler og enkelte flate, løsmassedeekte partier. Elva danner et markert fossefall de første 100 metrene nedstrøms dammen i Savann, og det er også enkelte små stryk videre nedover. En veibru går over elva i nedre del og elva fortsetter stort sett i stryk hele veien ned til Lindlandsvann.

Fra Ljøsvannet (på vannskillet) ble det på slutten av 1800-tallet (ifølge søknaden) etablert en kunstig kanal mot Gjerstadvassdraget på et sted som kalles Brenteberget siden kanalen ble sprengt ut ved å tenne på og så kjøle ned fjellet med vann. Senere ble dette avløpet stengt med en liten attholdsdam, som det nå bare er rester igjen av. Ljøsvannet drenerer dermed både mot Nærestadvassdraget og mot Gjerstadvassdraget.

Det er generelt spredt bebyggelse langs vassdraget. Sørlandsbanen går langs vassdraget i 3 km og krysser vassdraget 3 steder.

Teknisk plan

Reguleringer og overføringer

Eksisterende reguleringsdam ved Savann er planlagt benyttet i forbindelse med utbyggingen. Det er ikke tenkt å benytte magasinet til effektkjøring. Songe Træsliperi AS hevder at de besitter reguleringsrettigheter for Savann, men søker ikke å utnytte disse i utbyggingen.

Prosjektet forutsetter at den forvitrede attholdsdammen reetableres, slik at utløpet fra Ljøsvannet østover mot Gjerstadvassdraget stenges. I følge søknaden vil attholdsdammen øke vannføringen i Nærestadvassdraget med om lag 15-20 % og bidra med 0,25 GWh for hovedalternativet. Vi antar at bidraget vil være i samme størrelsesorden også for de andre alternativene.

Inntak

Dammen ved Savann ble etablert i 1946 og er bygget som betongdam. Lengden er 16 m og den er 4 m høy. Dammen har et fribord på 1 m fra damtopp til høyeste regulerte vannstand. Dammen har i dag en bunnluke, 4 overvannsluker med bjelkestengsel og et løp for uttak til tidligere tømmerrenne.

I forbindelse med etablering av tiltaket må nåværende dam ved Savann bygges om slik at bjelkestengslene støpes igjen og danner fast terskel. Nedstrøms disse vil et såkalt coanda-inntak etableres.

Rørgate

Rørgata vil gå på sørsida av Nærestadelva og bli om lag 600 m lang. Rørdiameter for hovedalternativet er 700 mm, og hhv. 600 mm og 500 mm for alternativ 2 og 3. Rørgaten vil ha en bredde på 3 m og det planlegges et ryddebelte på 10-15 m for etablering av rørgate. Rørgaten vil bli lagt ned i dels utsprengt og dels gravd grøft og tildekket med stedlige masser, eventuelt dels anlagt på fundamenter i dagen der dette er beste løsning.

Fra inntaket vil rørgata krysse fossefall rett nedstrøms dam forlagt på fundamenter i dagen. Videre vil rørgaten følge en slakt fallende trasé. Etter befaring sendte søker den 29.5.2013 inn en mindre justering av rørgatens midtre del slik at den nå ligger litt lenger unna elva. I nedre del vil rørgate gå over i en sterkere fallende trasé ned mot kraftstasjon, krysse under kommunal vei og veien ned til Skuggestøl og føres videre fram til kraftstasjonsbygget. Rørgata vil gå i samme trasé som en gammel tømmerrenne i øvre del, noe som vil medføre at rester etter fundament for tømmerrenne må fjernes.

Tunnel har blitt vurdert som alternativ fremføring av vann, men søker har funnet at dette ikke er teknisk/økonomisk forsvarlig for denne utbyggingen på grunn av høy mobiliseringskostnad og risiko forbundet med fjellkvalitet. Tunnel er derfor ikke presentert videre som et aktuelt alternativ.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen plasseres på kote 32 i en relativ trang fjellskorte, 50 m fra privat bilvei. Alternativt plasseres bygget i utkanten av fjellskorten dersom fjellkvalitet og vannføring gjør dette nødvendig. Kraftstasjonsbygget får en gulvflate på 50 m². Det settes inn en Francis turbin med slukeevne 1 m³/s for hovedalternativet (0,8 m³/s og 0,6 m³/s for hhv. alt. 2 og 3). Minste driftsvannføring blir 175 l/s, 140 l/s og 105 l/s for de tre alternativene. Turbinen får en installert effekt på 0,5 MW i hovedalternativet og 0,4 MW og 0,3 MW i hhv. alt. 2 og alt. 3.

Over en strekning på ca. 100 m ved innløpet til Lindlandsvann har Nærestadelva ett hovedløp og i tillegg et flomløp som ligger litt mot syd. I forbindelse med bygging av kraftstasjonen vil det da måtte foretas skjerming/avstenging av flomløpet for å forhindre at flomvann renner inn i kraftstasjonsbygget.

Avløpet fra kraftstasjon vil følge dagens flomløp ut i Lindlandsvann.

Nettilknytning

Kraftoverføring fra Lille Lindland minikraftverk vil skje via en 2 km lang 22 kV jord/sjøkabel med dimensjon 3x25 mm². Kabelen skal dykkes ned i Lindlandsvann og graves ned fram til ny T-avgreining på eksisterende 22 kV line.

Veier

Det er etablert atkomstveier til kraftstasjonsområdet, men det må etableres en ny vei siste 50 m til kraftstasjonsbygget. Denne vil kreve et ryddebelte på 10 m. En skogsbilvei på 300 m er under etablering fram til Kjørstehølen. Denne vil nyttes som atkomstvei til rørtrase og det vil kun bygges midlertidig atkomst langs rørtraseen for etablering av rørgata.

Massetak og deponi

Masser vil deponeres midlertidig langs rørgata, og det vil ikke være behov for permanente massedeponier.

Arealbruk og eiendomsforhold

Kraftstasjonen vil bli 50 m² og atkomstveien vil ta opp 150 m². Rørgata vil legge beslag på omtrent 1200 m². Fra avløpet ned til Lindlandsvann vil eksisterende kanal måtte rustes opp. Dette vil omfatte sikring av steinsetninger langs sidene og økt dybde i øvre del av kanalen. Opprustningen vil ikke legge beslag på større arealer utover dagens areal.

I følge søknaden innehar Songe Træsliperi AS disposisjonsrett over 100 % av fallrettighetene mellom Savann og Lindlandsvann og nødvendig grunnareal for utbygging.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området som skal benyttes til utbyggingen er regulert til "Byggeområde – reiselivsområde".

Nærestadvassdraget er gitt forvaltningsklasse 2 i kommuneplanens arealdel: *"Forvaltningsklasse 2: Vassdragsbelte med moderate inngrep i selve vannstrengen, og hvor nærmiljøområdene består av utmark, skogbruksområder og jordbruksområder med spredt bebyggelse. Hovedtrekkene i landskapet må søkes opprettholdt. Inngrep som endrer forholdene i kantvegetasjonen langs vannstrengen og i de områder som omfattes som del av vassdragsnaturen, bør unngås. Inngrep som enkeltvis eller i sum medfører endringer av en viss betydning i selve vannstrengen bør unngås"*

Samlet plan (SP)

Aktuelt tiltak er under grenseverdier for behandling etter samlet plan for vassdrag.

Verneplan for vassdrag

Vegårsvassdraget ble vernet mot kraftutbygging i 1986, som resultat av Verneplan for vassdrag III. Kontaktutvalget for verneplan for vassdrag uttaler bl.a. følgende (NOU 1991:12A, s. 80):

"Utvalget viser til at kulturvitenskapelige verdier i området er særdeles store, både fra forhistorisk og nyere tid. Kulturminnene er i meget stor grad tilknyttet vannsystemet. I vilt- og fiskesammenheng og friluftssammenheng er objektet også av stor verdi. Det brukes som friluftsområde av folk fra kystkommunene fra Kragerø til Arendal."

I St.prp. nr. 89 (1984-85) presiseres det at Nærestadvassdraget omfattes av vernevedtaket.

Vegårsvassdraget er representativt for de midtre og lavereliggende deler av blandingsskogsregionen i nedre deler av Telemark og Aust-Agder. Spesielle verdier er knyttet til flere av nedbørfeltets myrer, vannvegetasjonen under marin grense og artsrike lokaliteter i kystnære strøk, bl.a. edellauvskoger.

Lille Lindland minikraftverk vil også berøre vannføringen i Gjerstadvassdraget, som ble vernet i 1973 i Verneplan I. Vernegrnlaget inkluderte vassdragets viktige funksjon i et variert og til dels kolleformet landskap der elver og vann følger sprekkmønster i bergartsstrukturen. Særlig nedre del innehar store kulturminneverdier og flere naturreservater er senere opprettet i øvre del. Friluftsliv er viktig bruk.

Inngrepsfrie områder (INON)

Utbyggingen vil ikke få konsekvenser for inngrepsfrie naturområder.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Utbyggingen berører i følge søknaden ikke andre verneområder.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 22.5.13 sammen med representanter for søkeren, kommunene, Aust-Agder fylkeskommune, og flere berørte grunneiere oppstrøms inntaket. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Risør kommune konkluderer i brev av 13.12.2012 at de i hovedsak er positive til at det gis konsesjon, men forutsetter av det stilles krav om minstevannføring, at anbefaling om plassering av rørgate i forhold til rikere sumpskog vurderes, og at påvirkning på ål og annen fisk vurderes ytterligere. De anbefaler også at saken sendes på høring til Gjerstad og Vegårshei kommuner og at eier av vannkraftanlegg i Gjerstad varsles.

Saken ble senere sendt på høring til kommunene og Egelands Verk AS.

Vegårshei kommune uttaler i brev av 7.12.12 at det er behov for flere opplysninger for å kunne vurdere konsekvensene av tiltaket. Kommunen mener at konsekvensene ved reetablering av attholddammen mot Gjerstadvassdraget og påfølgende vannføringsøkning ikke er blitt tilstrekkelig utredet, og nevner at områdene nedenfor Ljøsvann er flomutsatt. Dammen må dermed utformes på en slik måte at den slipper tilstrekkelig vann over til Gjerstadelva i flomperioder, og dette bør være et vilkår i en ev. konsesjon. De ønsker informasjon om alderen på attholddammen og om den er verneverdig. Kommunen er bekymret for fremtidig oppdemming av vassdraget og ønsker at det settes vilkår om at andre reguleringsrettigheter ikke skal benyttes. De påpeker at ålen er kritisk truet og gode muligheter for opp- og nedvandring må sikres.

Fylkesmannen i Aust-Agder konkluderer i brev av 12.12.12 med at kraftverket ikke medfører så store ulemper at konsesjon bør frarådes. Fylkesmannen mener i tillegg at det bør gjøres en vurdering av mulige negative konsekvenser for ørretbestanden i Lindlandsvannet og tiltak som unngår irreversibel skade på ørretbestanden. Mulige tiltak er at avløpet tilbakeføres til elveløpet, eller at minstevannføringen økes fra 100 l/s. Fylkesmannen mener prosjektet tar hensyn til ålen i vassdraget. Eventuelle negative konsekvenser for landbruket knytter seg til en eventuell endring av flomsituasjonen i vassdraget på grunn av reetablering av attholddam ved Brenteberget, noe som bør unngås ved å ha et fast overløp.

Aust-Agder fylkeskommune v/fylkesutvalget vedtok den 22.1.2013 at de stiller seg positive til Lille Lindland minikraftverk. I konsesjonen må det settes vilkår om minstevannføring, naturforvaltning, og at ny dam ved Breteberg oppføres med samme høyde og same type konstruksjon som opprinnelig dam. I tillegg må det i konsesjonen presiseres at eventuell restaurering av kulturminnene i vassdraget må varsles kulturminneseksjonen før arbeid påbegynnes.

Norges Bondelag Agderkontoret ber, i brev av 14.12.12, bl.a. om at NVE lytter spesielt til uttalelser fra berørte grunneiere.

Norges Jeger og Fiskeforbund i Aust-Agder uttaler i brev av 5.11.12 at de er prinsipielt mot utbygging av flere vassdrag i Aust-Agder. Dette gjelder også for Lille Lindland minikraftverk, men de er mindre skeptiske siden utbyggingen ser ut til å ha liten påvirkning på leveområder for vilt og fisk, samt utøving av jakt, fiske og friluftsliv. Vegårshei JFF kultiverer Kallbergsvann og forutsetter at de kan fortsette å demme opp vannet for å opprettholde størrelsen på ørreten og tryta. NJFF ønsker følgende vilkår: Jordkabel istedenfor luftspenn, fond på 50 000 kr for kultivering av fiske, krypsivprogram om utbyggingen øker krypsiv, prøvefiske før og etter utbygging og at søker bøter på ev. skader, gjerde rundt kanaler, terskler av stedege materiale, og at rør ikke legges i dagen.

Forum for Natur og Friluftsliv Agder har i uttalelse innkommet 14.12.12 anført at den resterende vannføringen i elva blir for liten for anadrome og katadrome fiskearter i deler av livssyklusen deres og mener videre at det bør vurderes om hensynet til ål er tilstrekkelig ivaretatt. De er også på generell basis kritiske til kraftutbygginger i vernede vassdrag.

Berørte grunneiere langs Lille Eksjø, i brev av 9.12.12, mener at attholddammen kan ha historisk verdi og påpeker at elveløpet er registrert som kulturminne fra 17-1800 tallet. Fire husstander ved Lille Eksjø har i dag problemer med flom og de ønsker at det blir satt vilkår om at flomsituasjonen i vassdraget ikke forverres. De stiller også spørsmål om hva som er naturlig vannstand og mener at dersom attholddammen reetableres vil mengden vann nødvendigvis øke. En redusert vannstand i Lille Eksjø i tørre perioder vil også skape problemer. Grunneierne er bekymret for en fremtidig utviding av produksjon, konsekvenser for drikkevannsforsyning, veier og friluftsliv langs vassdraget.

Kjersti Grannes og Ørjan G. Martinsen (eiere av gnr. 56 bnr. 14 m.fl.) melder i e-post av 13.12.12 at de blir direkte berørt av tiltaket og er i sterk tvil om søker har en avtale med dem som gir det nødvendige grunnlag for utbygging.

Torstein Moland har i brev av 27.11.12 uttrykt bekymring for flere forhold knyttet til Ljøsvann. Han hevder at avløpet mot Gjerstad ble etablert på 1500-tallet og er et av distriktets eldste kulturminner. Attholddammen er det ikke lenger spor av, og en ny bør bygges slik at det gamle kulturminnet ikke berøres. Økt vannstand i Ljøsvann vil påvirke eiendom og traktorvei. Adkomst til Breteberg er på privat vei, og attholddammen vil berøre eiendommen Slettås. Utbygging bør forutsette avtaler med grunneiere. I søknaden gis det feilaktig inntrykk av at søker eier og har rettigheter til Ljøsvannsdammen.

Astrid Myhre eier av Nærestad (gnr. 32 bnr. 1), som grenser til store deler av Nærestadvassdraget, har i brev av 14.12.12 uttrykt motstand mot prosjektet og presentert flere innvendinger mot søknaden. Hun mener det er usikkert om den omsøkte minstevannføringen er nok til at den rødlistede ålen vil klare å vandre opp Rykanfoss. Hun mener reetablering av attholddammen ikke bør tillates på grunn av konsekvensene dette vil få for kulturminnet Breteberg, og at redusert vannføring i Gjerstadvassdraget vil være negativt for kvern og bekker med lite vannføring i deler av året. Økt vannføring i Nærestadvassdraget vil forverre flomsituasjonen som flere er sårbare for, og økt vannstand vil ødelegge strandlinje og bruken av området til fiske og friluftsliv. I tillegg er rødlistearten

storlom observert i hekkeseongen i området. Det er registrert 77 kulturminner langs Nærestadvassdraget og Myhre påpeker at spesielt dammene er sårbare for forverret nedbrytning ved en økning på 15-20 % i vannføring.

Eilef Myren kom med uttale 12.12.12. Han bor rett ved store Eksjø og er bekymret for flomskade på vei og jordbruksareal.

Erik Lindland, eier av gnr. 33 bnr. 7, 8, 9, 15, 19 og grunneier langs utbyggingstrekningen har i brev datert 27.11.12 kommentert at tiltaket er særegent ved at det tilstreber å kombinere en kraftutbygging med å fremme allmennhetens interesser innen friluft, kultur, og rekreasjon. Han utvider så sine synspunkt i 6 punkt og viser til flere vedlegg med bl.a. bil7der og avisartikler.

Egelands Verk AS v/Harald Rø har i brev av 21.5.13 uttalt at for Egelands Verk ved Søndeled vil reetablering av attholdsdammen få en delvis negativ effekt. Etter deres driftserfaringer fører Nærestadvassdraget til tidligere økning av produksjon ved Søndeled dam med ca. 2 døgn, og reetablering av attholdsdammen vil representere et produksjonstap som er vanskelig å verdsette men anslått å ligge mellom 18 000 og 36 000 kr.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 21.3.13 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Der hvor flere høringsuttalelser berører samme tema, henviser vi til den høringskommentar hvor temaet er utfyllende belyst.

Nr. 1 Forhold som tas opp av Risør kommune

Minstevannføring.

Vår kommentar: Det er planlagt slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring som er satt til 100 l/s. Vi vil derfor ikke redusere vannføringen i elven i de perioder det er lite vann.

Plassering av rørgate vs sumpskog

Vår kommentar: Søkers vurdering fremgår av søknaden side 22. Rørgatetrase vil ikke berøre angjeldende sumpskog, se kart på side 41, vedlegg 3.

Ytterligere vurdering av fisk/ål

Vår kommentar: Søkers vurdering fremkommer på s 32 og 33. Når det gjelder hensynet til ål (røddlistet) fremkommer det at vi vil bygge en Coanda dam som beskrives på side 21, samt gjøre utløpet fra minikraftverket slik at oppvandrende ål ikke tiltrekkes. Søker henviser for øvrig til høringsinstans nr. 3. På side 2 i Fylkesmannens uttalelse fremgår det at fylkesmannens miljøavdeling synes at forholdene for ål er godt ivaretatt.

Hva angår oppvekst og gyteforhold for katadrome fiskeslag, skal følgende bemerkes: Det er 3 bekker som renner ut i Lindlandsvann med rimelig gode gyte- og oppvekstvilkår. Lindlandsbekken. Denne ligger i søndre del av vannet og er ikke påvirket av minikraftverket. Sagdalsbekken. Nedbørområdet til denne bekken ligger i området mellom Lindlandsbekken og Rykane (hovedstrengen mellom Savann og Lindlandsvann). Sagdalsbekken har i store deler av året meget sparsom vannføring . Således foreligger det en reell fare for bunnfrysing vinterstid. I

perioder med stor vannføring får bekken tilført meget store vannmengder fra hovedløpet, Rykanelva. Se bilde fra en flomperiode.(Vedlegg ?) En utbygging av minikraftverket vil innebære en jevnere vannføring i Sagdalsbekken pga. spillvannet fra minikraftverket. Det antas således at faren for bunnfrysing i nedre del av Sagdalsbekken ikke blir forverret, snarere tvert om. Rykanelva, hovedstrengen mellom Savann og Lindlandsvann vil få redusert vannmengde i tilsvarende det volum som brukes til kraftproduksjon. Med en minstevannføring på 100 l/sek vil det være mindre fare for bunnfrysing

Varsling av kommunene Gjerstad/Vegårshei og Egelandts verk

Vår kommentar: Når NVE i utgangspunktet ikke fant det relevant å varsle kommunene Gjerstad og Vegårshei, antok vi at konsekvensene ved en reparasjon/reoppbygging av atthaldsdammen var av så liten betydning at de ligger godt innenfor de tinglyste reguleringsrettigheter som Songe Træsliperi AS kjøpte av grunneierne i 1912. Egelandts verk ved Harald og Even Rø er imidlertid, som er grunneier av atthaldsdammen, varslet og informert. De fikk tilgang til vår konsesjonssøknad november 2012. Innholdet i søknaden, med særlig vekt på atthaldsdammen, ble også gjennomgått i personlig møte med Harald Rø omtrent samtidig. Selskapet var i tillegg representert på vårt åpne informasjonsmøte for grunneierne på Nærestad forsamlingslokale den 26. november 2012.

Nr. 2 Forhold som tas opp av Vegårshei kommune

Flomkonsekvens.

Vår kommentar: Formålet med Atthaldsdammen er å sørge for at vannføringen til kraftverket opprettholdes i perioder med lav vannføring. Samtidig ønsker vi å opprettholde dagens flomavledning i begge retninger, dvs. med en andel mot Gjerstadvassdraget og hovedmengden i Nærestadvassdraget.

Atthaldsdammen var opprinnelig bygd på enkelt vis med tverrliggende tømmerstokker, sannsynligvis plastret med lokale masser i forkant. Av bildene ser det ut til at det er benyttet 2 tømmerstokker over hverandre. Disse er forankret med bolter i hver side av det kunstige løpet, og har en total lengde på 1-2 meter.

I dag er flomavledningen mot Gjerstadvassdraget bestemt av profilen på det kunstige løpet. Dersom vi lager atthaldsdammen på samme vis som opprinnelig dam vil vi redusere flomavledningen mot Gjerstad noe. Dette kan imidlertid unngås ved å strekke ut lengden av dammen foran den sprengte terskelen som i dag bestemmer avledningen mot Gjerstad. Vi foreslår derfor å lage en U-formet dam av tømmerstokker som har tilstrekkelig langt overløp til å gjøre sprengt terskel begrensende ved alle vannføringer over et gitt nivå, f.eks. det dobbelte av middelvannføring. Eksakt nivå vil vi gjerne drøfte med NVE under befarung av området.

Atthaldsdammen som kulturminne

Vår kommentar: Når det gjelder alder av atthaldsdammen vises det til Vegårshei historielag. Boken " Vassdrag på Vegårshei- ei kulturhistorie" skrevet av Vegårshei historielag v. Lasse Trædal kom ut i 2012 og gir grundig informasjon om vassdraget og kulturminnene der. På side 55 og 56 er Brentberget omtalt. Her dateres kulturminnet til å være fra 1700 tallet. Det konstateres at det i høringutalelse nr. 9 fremsettes udokumenterte påstander om at kulturminnet skal være eldre. Vår vurdering er at en reoppbygging av Ljøvannsdammen slik den fremsto på 1950-60 tallet vil under alle omstendigheter ikke forstyrre den menneskegjorte vannkanalen nedenfor som er det synlige kulturminnet.

Ingen fremtidig bruk av reguleringsrettighetene

Vår kommentar: I vår konsesjonsøknad side 2 fremkommer det at vi ikke vil å benytte oss av selskapets innkjøpte reguleringsrettigheter.

(...)

Kulturminneseksjonen varsles før av tidligere dam

Vår kommentar: En eventuell reetablering av atthaldsdammen vil bli gjort i samråd med fylkeskommunens kulturminneavdeling. Det vises for øvrig til vår kommentar under høringsuttalelse nr. 2

Nr. 5 Forhold som tas opp av Bondelaget

Jord og skogbrukinteresser.

Vår kommentar: Søkers vurdering fremkommer i vår søknad side 35. Vi henviser for øvrig til Fylkesmannens uttalelse hvor det bl.a. heter: "Vi kan ikke se at det knytter seg negative konsekvenser i forhold til nasjonale eller regionale landbruksinteresser. Etter vår vurdering er konsekvenser for skogbruket fraværende."

Varsling av berørte grunneiere

Kommentar: Etter konsultasjon med bl.a. NVE har vi definert "berørte grunneiere" som grunneiere som får direkte inngrep på sine eiendommer. Således har vi varslet/informert grunneiere på begge sider av Rykanelven (elvestrekningen mellom Savann og Lindlandsvann) , grunneieren av atthaldsdammen samt grunneierne langs kabeltrasen fra kraftstasjon til innmatingspunktet på statens nettverk. Med den konstruksjon av atthaldsdammen som er beskrevet under høringsuttalelse nr. 2, vil endringene i avrenningen fra Ljøvann bli såpass beskjedne at vi ikke har funnet det nødvendig å varsle samtlige grunneiere langs de to vassdragene utover kunngjøring i aviser og avholdelse av åpent informasjonsmøte.

Nr. 6 Forhold som tas opp av Jeger og Fiskeforbundet

Jordkabel, lokal byggeskikk mm

Vår kommentar: Ingen luftspenn er planlagt, se for øvrig om strømtransport på side 23 i vår konsesjonsøknad. Kraftstasjonsbygget vil bli satt opp etter de reguleringsbestemmelsene som fastsettes i kommende reguleringsplanen for området, se mer side 22 og 23 i vår søknad. Med hensyn til å unngå å skade fisk , se våre kommentarer under høringsinstans nr 1. Så langt det er kostnadsmessig forsvarlig , vil rørgaten bli gravet ned. Se for øvrig side 22 i konsesjonsøknaden.

Nr. 7 Forhold som tas opp av Forum for natur og friluft Agder

Vår kommentar : Anadrome fiskearter blir ikke berørt av utbyggingen, da de ikke forefinnes så høyt opp i vassdraget. Hva gjelder hensynet til ål, er dette temaet kommentert tidligere under høringsinstans nr. 1

Nr. 8 Forhold som tas opp av Grunneiere rundt Store og Lille Eksjø

Vår kommentar: De fleste av merknadene som fremsettes er allerede kommentert under høringsinstansene nr 1 og nr 2. I henhold til konsesjonssøknaden vil kraftverket basere seg på selvregulering, og det er ikke søkt om å regulere vannene i vassdraget. Vi mener derfor at tidligere erhvervede reguleringsrettigheter ikke er et tema for behandlingen av konsesjonssøknaden da de ikke søkes benyttet.

Nr.9 Forhold som tas opp av Torstein Moland

Rettigheter til Ljøvassdammen

Vår kommentar: Som det fremgår av søknaden har ikke Songe Træsliperi eierskap til dammer oppstrøms Store Eksjø. For Dam Bjørnåsvann, Bjorvandammen og Dam Kallebergvann står dette eksplisitt skrevet, men for Ljøvassdammen er denne setningen uteglemt. Vi kan bekrefte at vi ikke eier Ljøvassdammen. Når det gjelder re-etablering av Atthaldsdammen så er nåværende grunneier informert om tiltaket og har muntlig uttrykt at han ikke har innvendinger mot at denne lille tredammen reetableres slik den fremsto på 1950-60 tallet.

Alder Brenteberget

Vår kommentar: Alder på Brentbergholet er omtalt under høringsuttalelse nr 2. Under alle omstendigheter mener vi at en reetablering av atthaldsdammen ikke vil være ødeleggende for den menneskegjorte kanalen nedenfor .

Øvrige anmerkninger.

Vår kommentar: En reetablering av atthaldsdammen vil ikke nødvendigvis føre til øket vannstand i Ljøvann annet enn ved lav vannføring, se våre kommentarer under høringsinnstans nr.2. Ved en eventuell reetablering av atthaldsdammen vil vi inngå avtale med den/de aktuelle grunneierne.

Nr. 10 Forhold som tas opp av Ørjan Grøttem Martinsen**Rettigheter til Rykane.**

Vår kommentar: Vi mener at kontrakten av 1912 fortsatt gjelder. Dette bygger bl.a . på det faktum at Martinsen har siden 2004 mottatt det kontraktfestrede årlige erstatningsbeløp fra Songe Træsliperi as for de siste 12 årene uten å bestride gyldigheten av avtalen. Hvorfor han nå bestrider gyldigheten av avtalen fortoner oss noe overraskende. På vår anmodning har Martinsen heller ikke villet angi hvilket punkt i avtaleteksten som er brutt. Vi er imidlertid i dialog og håper å komme frem til enighet.

Vi anmoder NVE at de behandler vår søknad under den klare forutsetning at Martinsen og Songe Træsliperi finner frem til en omforent oppgradering av det årlige erstatningsbeløp som kan forsvares økonomisk utfra lønnsomhetsbetraktninger for hele tiltaket.(...)"

Tilleggsopplysninger

Etter befarung sendte søker den 29.5.13 inn et nytt kart med en justering av rørgatetraseen:

"Vi har hatt en ny befarung med entreprenør, og han så ikke noe stort problem med traseen som er vist i søknaden. Han foreslo imidlertid å legge traseen litt lenger vekk fra elva i det bratte området. Dette gir en del fordeler: A) Traseen blir kortere og mer rettlinjet. B) Den vil være enklere og rimeligere å opparbeide maskinmessig. C) Den vil etterlate mindre synlige sår i terrenget etter ferdigstillelse. D) Den vil gjøre at vi får mer steinmasse til fundamentering av rørgata. Se vedlagt skisse."

NVEs vurdering

Stortinget har vedtatt at det kan gis konsesjon til kraftverk med installert effekt mindre enn 1 MW i vernede vassdrag, under forutsetning at en utbygging ikke svekker verneverdiene. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007) heter det at *"Hensynet til verneverdiene har avgjørende betydning ved konsesjonsbehandlingen og det vil derfor bare unntaksvis bli gitt konsesjon til kraftverk i vernede vassdrag"*.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 67 km² ved inntaket og middelvannføringen er beregnet til 1,67 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 1,8 % og nedbørfeltet har ingen breer. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og høstflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om sommeren og vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 100 og 500 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 100 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s hele året. Det er ikke oppgitt i søknaden hvor mye vann tilsiget fra restfeltet i gjennomsnitt vil bidra med ved kraftstasjonen. Det omsøkte hovedalternativet har en planlagt maksimal slukeevne i kraftverket på 1,0 m³/s (tilsvarer 60 % av middelvannføring) og minste driftsvannføring 0,175 m³/s. Alternativ 2 har en maksimal slukeevne på 0,8 m³/s (som tilsvarende 48 % av middelvannføring) og en minste driftsvannføring på 0,4 m³/s. Alternativ 3 har en maksimal slukeevne som tilsvarende 36 % av middelvannføringen (0,6 m³/s) og en minste driftsvannføring på 0,105 m³/s.

Etter NVEs vurdering er det for verna vassdrag spesielt viktig at vannuttaket vurderes mot elvas avrenningsprofil gjennom året. Typisk for Nærestadelva er stor vannføring fra snøsmeltingen starter om våren og frem til juli måned og høstflommer fra september til november. Vannføringen om vinteren og sommeren er normalt lav, med noen unntak for regnflommer. En ev. utbygging av Lille Lindland minikraftverk vil påvirke vannføringsforholdene mellom inntaket og kraftstasjonen. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ved lave vannføringer vil vannføringen derimot bli vesentlig redusert. Utenom flomperiodene vil vannføringen på strekningen kun bestå av minstevannføring sluppet fra inntaksdammen om sommeren og vinteren. De naturlige variasjonene i vassdraget vil som følge av en utbygging bli betydelig påvirket. Virkningene av et endret vannføringsregime er nærmere vurdert under temaene "vassdragsvern", "landskap" og "naturmangfold" nedenfor.

I følge søknaden vil det med hovedalternativet være overløp over dammen ca. 136 dager i et middels vått år. Med hovedalternativet vil vannføringen i 68 dager i året være under summen av minste slukeevne og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Denne informasjonen er ikke presentert i søknaden for de to mindre alternativene.

NVE mener på generelt grunnlag at det i et verna vassdrag er viktig å opprettholde en restvannføring som sikrer at elva fremdeles framstår som hovedelementet i vassdragsnaturen, og samtidig bør slukeevnen i kraftverket ikke være større enn at det fremdeles vil være lengre perioder med overløp på inntaksdammen. NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen både for hovedalternativet og i alternativ 2 er svært høy og vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk. Alternativ 3 har en slukeevne på 36 % av middelvannføringen og kan være akseptabel med tanke på praksis i verna vassdrag. Derimot er den foreslåtte minstevannføringen på vinteren for alle utbyggingsalternativene kun 20 % av 5-persentilen, noe som NVE mener er lavt, spesielt i et verna vassdrag.

NVE vil ellers bemerke at det hydrologiske grunnlaget er noe usikkert da det er vanskelig å kvantifisere nøyaktig hva som renner til Nærestadvassdraget og hva som renner til Gjerstadvassdraget ut fra Ljøsvannet. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Vassdragsvern

Vegårsvassdraget ble vernet mot kraftutbygging i 1986, som resultat av Verneplan for vassdrag III. Vernegrunnlaget inkluderte stort biologisk mangfold knyttet til botanikk, landfauna og vannfauna og at friluftsliv er viktig bruk. I tillegg er elver, vann og myrer viktige deler av et småkupert landskap med lange kulturtradisjoner der særdeles store kulturminneverdier er tilknyttet vannsystemet.

I St.prp. nr. 89 (1984-85) presiseres det at Nærestadvassdraget omfattes av vernevedtaket. Det var viktig å verne hele vassdrag, med sidevassdrag, med det formål å verne en helhetlig vassdragsnatur. NVE mener derfor at vassdragets verneverdier er knyttet til hele vassdraget, herunder Nærestadvassdraget, ikke bare Vegårsvassdraget.

Dersom det skal gis konsesjon til kraftverk i verna vassdrag er det krav om at installert effekt ikke skal være større enn 1 MW. Videre skal det være gjort en vurdering av verdiene i vassdraget og en begrunnelse på hvorfor disse verdiene ikke blir redusert, jf. vannressursloven § 35, post 5 og 8. Dersom disse kravene er oppfylt skal vassdragsmyndigheten foreta en vurdering av om fordelene med tiltaket er større enn ulempene for private og allmenne interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Det kan i et slikt tilfelle gis tillatelse i medhold av vannressursloven § 8.

I Risør kommunes arealplan er Nærestadvassdraget gitt forvaltningsklasse 2 (basert på forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag). Dette betyr at *"hovedtrekkene i landskapet må søkes opprettholdt. Inngrep som endrer forholdene i kantvegetasjonene langs vannstrengen og i de områder som oppfattes som en del av vassdragsnaturen, bør unngås. Inngrep som enkeltvis eller i sum medfører endringer av en viss betydning i selve vannstrengen bør unngås"*.

FNF Agder mener at søknaden bør avslås bl.a. på grunn av at vassdraget er vernet. NJFF i Aust-Agder er prinsipielt mot utbygging i verna vassdrag, men er mindre skeptiske til akkurat denne utbyggingen.

NVE mener at hovedalternativet og alt. 2 i søknaden har høye slukeevner sett i forhold til middelvannføringen i et vernet vassdrag. Alt. 3 har en slukeevne som kan være akseptabel, men med foreslått slipp av minstevannføring er også dette alternativet konfliktfylt med hensyn til vassdragsvernet. Dette er nærmere omtalt under relevante kapitler.

I Ot.prp. nr. 39 (1998-1999) fremgår det av merknadene til § 35 at det normalt ikke tillates nye damanlegg i et vernet vassdrag. Dette bekreftes videre i Olje- og energidepartementets merknader i klageavgjørelse av 13.6.2008 til søknad om bygging av Hegelstad kraftverker i Bjerkreimsvassdraget. Det omsøkte prosjektet med etablering av ett nytt damanlegg ved Brenteberg er etter NVEs syn således i strid med dette. Søker har ikke kommet med alternativer uten reetablering av attholddam, og poengterer at attholddammen er en forutsetning for at tiltaket kan realiseres.

Fisk- og fiskeinteresser

Fisk- og fiskeinteresser utgjør deler av vernegrunnlaget for Vegårsvassdraget. Både Savann og Lindlandsvann har i følge søknaden bestander av ørret og abbor. Laks og sjørøtt gikk opprinnelig opp i Lindlandsvann, men er nå utestengt på grunn av eksisterende dam i utløpet. En kort strekning av Nærestadelva like før utløp i Lindlandsvann er egnet som gyte- og oppvekstområde for ørret. Redusert

vannføring om vinteren ved lengre kuldeperioder vil kunne ha en viss negativ effekt med økt dødelighet hos rogn og yngel på grunn av frost og bunnfrysing. Fylkesmannen påpeker behovet for en tilleggsvurdering av konsekvensene av tiltaket på ørretbestanden. Både Risør kommune og Fylkesmannen i Aust-Agder påpeker viktigheten av tilstrekkelig slipp av minstevannføring og Fylkesmannen mener at en bør vurdere å øke det fra 100 l/s for å unngå irreversibel skade på ørretbestanden. FNF mener at resterende vannføring etter utbygging er i minste laget i forhold til behovet som vandrende fiskearter har. NJFF mener at utbyggingen ser ut til å ha liten påvirkning på leveområder for fisk, men at det bør utføres prøvefiske før og etter ev. utbygging og bøtes på ev. skade.

Søker skriver at de ikke er kjent med fiskeinteresser i det aktuelle området, men at det selges fiskekort til gjestene ved reiselivsanlegget Lindland Natur og Natur. Søker skriver videre at det ikke foreligger opplysninger om omfanget av fiske eller fangst i de aktuelle vannene.

NVE mener at det er spesielt viktig å ta hensyn til fisk- og fiskeinteresser når det er en del av grunnlaget for vern av vassdraget. I dette tilfellet mener NVE at området for øvrig har begrenset verdi med hensyn til fisk og fiskeinteresser, og har tillagt forholdet lite vekt, men at ved en ev. konsesjon bør slipp av minstevannføring om vinteren økes noe for å ivareta en del av livet knyttet til elva.

Gjerstavassdraget

Lille Lindland minikraftverk vil også berøre vannføringen i Gjerstavassdraget, som ble vernet i 1973 i Verneplan I. Vernegrnlaget inkluderte vassdragets viktige funksjon i et variert og til dels kolleformet landskap der elver og vann følger sprekkemønster i bergartsstrukturen. Særlig nedre del innehar store kulturminneverdier og flere naturreservater er senere opprettet i øvre del. Friluftsliv er viktig bruk. I følge søker vil dammen kun redusere vannføringen i Gjerstavassdraget på lave vannføringer. NVE mener det er uheldig at tiltaket vil redusere vannføringen, og da spesielt på lave vannføringer, i et annet vernet vassdrag over en lang strekning. Dette vannet er i dag i bruk i et eksisterende kraftverk (Søndeled kraftverk) lenger nedstrøms i Gjerstavassdraget og fraføring vil dermed redusere produksjonen der noe, uten at det er tallfestet eksakt.

Søker mener at bygging av attholddammen er en reversering av tidligere inngrep og refererer da til den flere hundre år gamle sprengte kanalen over til Gjerstavassdraget. Alderen til den kunstige kanalen er usikker, og den er påstått å være fra både 15-, 17- og 1800-tallet, men den var uansett til stede da vassdragene ble vernet. Akkurat når attholddammen ble bygget er uklart, men ifølge søknaden kan det ha vært på tidlig 1900-tallet, og bilder fra befaring i 1978 viser en dam som slipper igjennom noe vann østover mot Gjerstavassdraget, men fortsatt med gode stokker som sperret mesteparten av vannet.

NVE vurderer dagens tilstand med kanal over til Gjerstavassdraget som det naturlige da den har vært der i flere hundre år, og livet i og ved vassdragene har tilpasset seg de vannføringsforholdene som er i dag. Når det gjelder attholddammen er det etter NVEs oppfatning bare rester i form av bunnstokker igjen nå. Etter vårt syn vil en bygging av ny dam føre til en endring av dagens tilstand og utgjøre et nytt damanlegg, og følgelig være i strid med merknadene til § 35 i vannressursloven det er fremgår at nye damanlegg i verna vassdrag normalt ikke skal tillates. Videre vil strekningen nedstrøms attholddammen bli tørrlagt i perioder med lav vannføring og hele Gjerstavassdraget nedstrøms vil berøres. NVE har lagt stor vekt på konsekvensene av attholddammen i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Landskap

Rørgaten vil bli lagt ned i dels utsprengt og dels gravd grøft, eventuelt dels anlagt på fundamenter i dagen. Etter befaring sendte søker inn justerte planer der midtre del av rørgata nå skal ligge litt lenger unna elva. Selve elven er synlig fra veibrua og fra veien i nærheten av kraftstasjonsområdet, og reduksjon av vannføring vil stort sett være synlig i fra disse stedene. Rørtraseen i nedre del skal gå i samme trasé som en gammel tømmerrenne og gjennom en smal kløft. Videre skal traseen gå gjennom en blokkmark der det kan bli behov for noe sprenging. I midtre del skal rørgata gå gjennom et sidebratt terreng, noe som vil kreve en større skjæring og bli et synlig inngrep i terrenget. I den justerte traseen for rørgata skal den gå rett gjennom en høyde, noe som vil kreve sprenging og etterlate et markant sår i landskapet.

Inntaket er planlagt nedenfor Savannsdammen ved å etablere et coanda inntak rett nedstrøms dette. På befaring ble det forklart at røret skal føres på eksisterende stillas fra den gamle tømmerrenna (eller nytt om eksisterende stillas ikke er i god nok stand) ut fra fossen og så graves ned på sørsiden av elva. Dette anser NVE som en svært omfattende og synlig inntaksløsning og selv om coanda inntak ofte er mer skånsomme landskapsmessig så vil dette ikke være tilfelle slik som inntaksløsningen er planlagt.

NVE mener at slik tiltaket er presentert vil det bety flere større og varige terrenginngrep i og langs vannstrengen, noe som bør unngås i et vernet vassdrag i følge Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag. NVE har lagt stor vekt på konsekvensene tiltaket vil få for landskapet i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Vi merker oss at utbyggingsprisene for de tre alternativene er nokså høye, og da spesielt for alternativ 3 med 6,83 kr/kWh. I denne prisen ligger ikke erstatning for tapt produksjon i Egelands Verk. Ei heller ev. redusert produksjon som følge av noe høyere sesongbasert minstevannføring eller krav om minstevannføring til Gjerstadvassdraget.

Naturmangfold

Naturtyper

To områder er vurdert som mulig kvalifisert til naturtypelokalitet C. På strekning fra Savann og ned Kjørstehølen er det på sørsiden av elva en forekomst av en noe rikere sumpskog, men den er imidlertid ikke vurdert til å kvalifisere til C-verdi grunnet høy grad av kulturpåvirkning og meget lite areal. Et tilsvarende område av rikere sumpskog ligger mellom veibrua og Lindlandsvann i tilknytning til Sagdalsbekken, som renner sammen med hovedelva på sørsida. Denne lokaliteten kvalifiserer til C-verdi etter DN håndbok 13-1999. Ifølge søknaden vurderes lokaliteten imidlertid til ikke å tilhøre influensområdet for tiltaket og holdes dermed utenfor konsekvensvurderingen. I tillegg er områdene i stor grad betinget av fuktighet fra sigevann i løsmasseskråning for den øvre lokaliteten og fra sidebekk for nedre lokalitet. Det blir anbefalt i notat om biologisk mangfold at rørgata blir lagt ovenfor den gamle tømmerrenna og således kommer utenfor den rikere sumpskogen. Det påpekes av Risør kommune at rikere sumpskog må unngås av rørgatetraseen.

Grunnet manglende kartfesting av naturtypelokalitet er det vanskelig å fastslå med sikkerhet akkurat hvor lokalitetene er, men gitt forklaringene i søknaden antas det at lokalitetene av rikere sumpskog ikke blir berørt i særlig grad. NVE har derfor ikke lagt særlig vekt på dette i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Arter

Det forekommer ål (CR - kritisk truet) i hele vassdraget, både ovenfor og nedenfor planlagte kraftverk. I følge søker er det ikke kjent forekomst av øvrige rødlistede arter i de berørte områder, og det er heller ikke forventet forekomst av slike arter. Risør kommune mener at det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon om påvirkning på ål og annen fisk og mener at en utenforstående instans bør gjøre ytterligere vurderinger. Fylkesmannen påpeker viktigheten av å sikre både opp- og nedvandring av ål og mener at dette er godt ivarettatt i planen. NVE er enig i Fylkesmannens vurdering og ser på foreslåtte coanda inntak som en god løsning for å sikre nedvandring av ål. Vi vurderer konsekvensene av tiltaket for oppvandring av ål som små og har ikke lagt avgjørende vekt på dette temaet i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Ljøsvann er i følge Naturbase, en sikker hekkelokalitet for storlom (NT – nær truet) og lokaliteten har fått B-verdi (viktig). Storlom er i følge Astrid Myhre også observert langs strendene ved Eksjø hver sommer i over 10 år i hekkesesongen. Storlom er svært sårbar for raske endringer i vannstand, spesielt i hekkeperioden fra mai til juli. Tiltaket omfatter ikke regulering og de endrede vannføringene i både Nærestad- og Gjerstadvassdraget vil neglisjerbare endringer i vannstandsforhold. På grunn av dette har NVE lagt lite vekt på konsekvensene for storlom i vår vurdering.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Lille Lindland minikraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljønotat, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 10.12.13. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Lille Lindland minikraftverk finnes det ål (CR), storlom (NT) og en forekomst av rikere sumpskog. En eventuell utbygging av Nærestadelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

NVE har også sett dette i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Nærliggende vassdragsinngrep inkluderer Fosstveit kraftverk i Tvedestrand kommune i nedre del av Vegårsvassdraget, mens i Nærestadvassdraget er det ingen vannkraftverk. NVEs vurdering av samlet belastning er i denne sammenheng begrenset til påvirkning av andre energianlegg. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering strekker influensområdet til tiltaket seg fra attholdsdammen og nedstrøms i både Gjerstad- og Nærestadvassdraget, og ikke bare mellom inntaket og avløpet fra kraftstasjonen. I tillegg eksisterer det en viss usikkerhet rundt konsekvensene tiltaket kan få for gyteforholdene for fisk. NVE mener at innlandsfisk har begrenset verdi og tilgang til andre gytebekker. NVE mener at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet til at NVE kan fatte vedtak i saken. Vi mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Kulturminner

Nærestadvassdraget har vært utnyttet på ulike måter gjennom historien, blant annet til tømmerfløtning, og man finner spor av mange kulturminner langs vassdraget. Det store mangfoldet av kulturminner, der mange er godt bevarte, lett synlige og tilknyttet vann, er en del av vernegrunnlaget for Vegårsvassdraget. Flere av høringspartene har uttrykt bekymring for konsekvensene tiltaket, og spesielt reetablering av attholdsdam, vil ha for de mange kulturminnene som ligg nært tilknyttet vassdraget. Kanalen ved Brenteberget over til Gjerstadvassdraget blir fremhevet som et gammelt kulturminne det er verdt å ta vare på og at også attholdsdammen som senere ble etablert der har historisk verdi. Fylkeskommunen krever i sin uttalelse at den ev. nye dammen ved Brenteberget oppføres med samme høyde og samme type som opprinnelig dam. Fylkeskommunen har likevel etter en befaring i området gått inn for å anbefale konsesjon, med visse vilkår. De krever blant annet at ved eventuell restaurering av kulturminner i vassdraget må fylkeskommunen varsles på forhånd.

NVE støtter seg på fylkeskommunen, som ansvarlig for kulturminnevernet i fylket, sin vurdering av verdi av og konsekvenser for de lokale kulturminnene. Ved gjennomføring av avbøtende tiltak og varsling av fylkeskommunen ved ev. bygging av nye dammer anser NVE derfor konsekvensene for kulturminner som akseptable og har tillagt dette forholdet lite vekt i vår endelige vurdering.

Flom

I søknaden oppgis det at vannføringen i vassdraget, med unntak av strekningen mellom Savann og Lindlandsvann, vil bli som tidligere. Utbygging av Lille Lindland minikraftverk forutsetter at attholdsdammen bygges, og i sin omtale av dammen oppgis det at den utgjør en økning på 15-20 % av vannføringen i Nærestadvassdraget. Det er dermed en viss inkonsekvens i søknaden rundt opplysninger om vannføringsforhold etter ev. utbygging.

De aller fleste høringspartene har uttrykt bekymring for de negative konsekvensene en reetablering av attholdsdammen vil få, spesielt under flomsituasjoner i Nærestadvassdraget. Flere områder nedstrøms Ljøsvannet er flomutsatt i dag. Søker mener i sin kommentar til uttalelsene at dersom de lager attholdsdammen på samme vis som opprinnelige dam vil den redusere flomavledningen mot Gjerstad noe. Dersom de derimot lager en U-formet dam med tilstrekkelig langt overløp til å gjøre eksisterende sprengt kanal begrensende ved vannføringer over et gitt nivå, vil flomsituasjonen i vassdragene ikke endres.

NVE mener at dersom attholdsdammen bygges som omsøkt vil flomsituasjonen bli uendret, selv om mengden vann i Nærestadvassdraget øker over året. Vi har derfor ikke lagt avgjørende vekt på dette i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Lille Lindland minikraftverk vil gi inntil 2,36 GWh i et gjennomsnittså. Små kraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter. Videre vil Lille Lindland minikraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. Søker poengterer at tiltaket vil bli en del av utviklingen av reiselivsanlegget Lindland Natur og Natur. I tillegg vil Songe Træsliperi AS få utnytte sine rettigheter i vassdraget slik at vedlikehold av tekniske installasjoner i vassdraget kan utføres på en best mulig måte.

Annet

Noen av høringsuttalelsene påpeker at søker ikke innehar nødvendige rettigheter for å bygge ut tiltaket. Dette er privatrettslige forhold som må løses mellom søker og øvrige parter før ev. utbygging kan påbegynnes.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi inntil 2,36 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for minikraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør små vannkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene har NVE klarert om lag 1,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Risør kommune og Fylkesmannen i Aust-Agder stiller seg positive til tiltaket, men etterlyser tilleggsutredning på fisk og tilstrekkelig minstevannføring. Vegårshei kommune tar ikke stilling til tiltaket, men mener at flere forhold må utredes ytterligere. Fylkeskommunen er positiv til tiltaket under forutsetning av at bl.a. ny dam for overføring av vann ved Breteberg bygges som den gamle dammen. Norges Bondelag Agderkontoret ber NVE lytte spesielt til berørte grunneiere. NJFF er prinsipielt imot utbygging i verna vassdrag, men er noe mindre skeptisk til dette tiltaket. FNF er kritisk til utbygging av et vernet vassdrag og mener tiltaket kan få negative konsekvenser for fisk. Flere private høringsparter har ikke tatt direkte stilling til tiltaket, men påpekt flere forhold de mener er problematiske, slik som økt flomfare og konsekvenser for infrastruktur og landbruk, usikkerhet rundt rettigheter, konsekvenser for kulturminner ved Breteberg og nedstrøms attholdsdam. Astrid Myhre er negativ til prosjektet, bl.a. på grunn av konsekvensene endret vannføring vil få for det biologiske mangfoldet i både Nærestad- og Gjerstadvassdraget. Eier av Egeland's Verk AS ved Søndeled har uttalt at reetablering av attholdsdammen vil få en delvis negativ effekt for kraftverksproduksjonen i det eksisterende kraftverket. Erik Lindland, grunneier langs utbyggingsstrekningen, påpeker at tiltaket er særegent da det vil kombinere interesser som kultur og rekreasjon med kraftutbygging.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå. Tiltaket kan ikke være i konflikt med verneverdiene der det søkt om utbygging i verna vassdrag.

En utnyttelse av Nærestadelva til kraftproduksjon vil, avhengig av alternativ, gi fra 1,67 til 2,36 GWh i årlig fornybar energiproduksjon. Tiltaket vil bidra til et bedre næringsgrunnlag for grunneiere, gi skatteinntekter til kommunen og mulighet for noe aktivitet i en anleggsperiode.

Samtidig er konfliktene ved en utbygging av Nærestadelva etter vårt syn betydelige. I verna vassdrag skal nye anlegg bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler i mot.

Vegårsvassdraget ble vernet i Verneplan III, bl.a. med formål om å verne en helhetlig vassdragsnatur. NVE mener at de to største omsøkte utbyggingsalternativene vil frata vassdraget størsteparten av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk, og den berørte elvestrekningen vil fremstå som preget av utbygging. Etter NVEs vurdering er økt minstevannføring ikke tilstrekkelig for å avbøte de negative virkningene den høye slukeevnen i de to største alternativene vil medføre for landskapsbildet. For det minste alternativet er slukeevnen mer skånsom og mer i tråd med gjeldende praksis for vernede vassdrag, og en økt minstevannføring vil kunne avbøte noe av de negative virkningene for landskapet.

Av hensyn til vassdragsvernet mener NVE vurderingen av tiltakets virkninger for landskapsverdier i området må vektlegges sterkt selv om søknaden ikke kan avslås utelukkende med henvisning til at verneverdiene blir vesentlig berørt.

Reetablering av attholddammen vil fraføre vann fra det verna Gjerstadvassdraget og endre dagens vannføringsforhold i særlig Gjerstadvassdraget. NVE mener at dette er uheldig og at størrelsen på området som blir påvirket av inngrepet ikke samsvarer med størrelsen på produksjonsgevinsten på ca. 0,25 GWh. I tillegg må det også tas hensyn til redusert produksjon i kraftverket ved Søndeled. Uten attholddammen vil produksjonen i Lille Lindland minikraftverk reduseres, og alt. 3, som i NVEs vurderinger er det mest skånsomme og akseptable alternativet hydrologiske sett, vil bli svært kostbart med en produksjon på under 1,6 GWh. I tillegg er de tekniske inngrepene ved inntaket betydelige og vil bli svært synlige og permanente. Rørgata vil kreve større terrenginngrep som etter NVEs vurdering vil bli skjemmende og etterlate synlige endringer i naturen i lang tid. Etter NVEs syn vil tiltaket ha store landskapsmessige konsekvenser og gi lite kraftproduksjon til en svært høy kostnad. Videre viser vi til Ot.prp. nr. 39 (1998-1999), lov om vassdrag og grunnvann, der det fremgår av merknadene til § 35 at nye dammer i vernede vassdrag normalt ikke skal tillates. Etter vårt syn må en gjenoppføring av dam ved Brenteberg være å anse som et nytt tiltak. Attholddammen vil fraføre vann fra hele Gjerstadvassdraget. Etter vårt syn ligger en slik overføring av vann langt utenfor hva som har vært intensjonen med å bygge små kraftverk i verna vassdrag, der det er lagt til rette for at det kan tillates å bygge ut mindre fall på nærmere gitte kriterier.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Lille Lindland minikraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er dermed ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden fra Songe Træsliperi AS om tillatelse til bygging av Lille Lindland minikraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.